

24 november 2012

'Zeg, ik vond die Spreuken wel fijn. Dat was een hele serie.'

Misschien is het goed, ons daar nog een keer in te verdiepen.

Spreuken 18:1 zegt:

*Een zelfzuchtige zoekt naar zijn eigen verlangen,
hij barst los tegen alle wijsheid.*

'Zelfzuchtige' - het woord heeft in het Hebreeuws (parad) iets in zich van 'afzonderen', dus 'hij die zich afzondert'. Dat kan te maken hebben met iemand, die sektarisch denkt dat hij het allemaal beter weet dan anderen. Vaak zijn dat diegenen, die zich alleen opstellen en tegelijk zoeken hun verlangens te vervullen.

'Tsja, je had heel wat jaren geleden ene Lou de palingboer die allerlei profetieën kreeg.'

In de tijd van de Heer Jezus waren dat de farizeeën, waar ook Paulus bij hoorde. Dat was een soort sekte, we weten het. Dat sektarisch zijn een werk van het vlees is, stelt Paulus later in Galaten 5:19-21. Deze mensen getuigen in hun handel en wandel niet van de gezindheid van Christus Jezus (Filippenzen 2).

'En dat: 'barst los tegen alle wijsheid?'

Je kan het woord dat in het Hebreeuws voor 'wijsheid' staat, ook met 'inzicht', 'scherpzinnigheid', 'vernuftigheid' of 'pienterheid' vertalen. Buber/Rosenzweig vertaalt in het Duits een woord, dat wijst naar 'bezinning' of 'scherpheid'. Dus degene die zich afzondert, zal zich verzetten tegen al wat hem tot bezinning kan brengen om weer terug in de realiteit te komen. Zo zien we dat in scherpste tegenstelling bij de Heer Jezus tegenover de farizeeën. Zij wezen Zijn woorden af, Zijn Messiasschap af. Zij wilden hun positie handhaven, en desnoods offerden zij Hem daarvoor op.

'Dat was inderdaad wel de scherpste tegenstelling. Hij botste voortdurend met de schriftgeleerden en overpriesters.'

We lezen er veel over in Johannes. Hij deed tekenen waarmee Hij Zijn Messiasschap onderstreepte en dat leidde steeds tot botsingen met de Joodse leiders van Zijn dagen. Steeds wees Hij hen op de Tenach, die zij goed moesten kennen. Zij hadden echter hun eigen uitleg en veel extra wetten en regeltjes aan de Thora toegevoegd, waardoor de ware betekenis ondergesneeuwd raakte!
Hij zei zelfs tegen hen: 'Onderzoek de Schriften' (Johannes 5:39)! En dat is iets wat wij ook zouden doen.

25 november 2012

'Bijzonder, wat in zo'n Spreuk van gisteren naar voren kwam.'

Voor vandaag kijken we naar Spreuken 18:2 :

*Een dwaas vindt geen vreugde in inzicht,
maar in het blootgeven van zijn hart.*

Het woord voor 'dwaas' heeft hier te maken met 'traag (dikkig) zijn' met bijbetekenis 'dom'. Het komt regelmatig in Spreuken terug, dit woord dat vaak met 'dwaas' vertaald is. Deze heeft geen welgevallen in 'inzicht'; een woord dat afgeleid is van een van die andere bekende woorden uit Spreuken, het Hebreeuwse 'binah' dat te maken heeft met 'onderscheidingsvermogen' en van daaruit: 'inzicht'.

'Dus een dwaas, een trage, wil zich liever niet inspannen om tot inzicht en dergelijke te komen?'

Ja, dat kun je eruit opmaken. Als we kijken naar de afgelopen 90 jaar, dan zien we dat de gemiddelde mens er niet in inzicht op vooruit is gegaan. In de maatschappij zie je dat er van leerlingen qua prestaties minder verwacht wordt. In Amerika heeft een mevrouw, Charlotte Thomson Iserbyt, dat verschijnsel beschreven in een boek, dat zij schreef na zorgvuldig onderzoek: 'The deliberate dumbing down of America'. Daarin toont zij aan, dat de Amerikanen omgevormd werden van pure individualisten, probleem oplossende mensen, tot slaafachtige, onnadenkende mensen die alles -zonder zelf te denken- doen wat hun wordt opgedragen.

'Ongelooflijk, waarom horen we daar nooit iets over?'

Dat maakt deel uit van het hele plan. Het werd allemaal erg in het geheim ontwikkeld en doorgezet.

Maar goed, het tweede deel van de Spreuk vult aan en zegt dat een dwaas zijn of haar mond niet kan houden en alles maar (luidruchtig) zegt wat in het hart opkomt. Een sektarisch mens verkondigt uit het eigen hart wat als waarheid beschouwd wordt en maakt dat wereldkundig. Daarmee zet zo iemand echter de eigen leegte te kijk.

Beter is het, te luisteren naar Zijn woord en daaruit te putten als het gaat om wijsheid, leiding en uitzicht, voor nu en morgen!

26 november 2012

'We kijken weer naar een Spreuken 18 tekst vandaag?'

*Waar een goddeloze binnenkomt, komt ook verachting,
en met schande komt ook smaad.*

Spreuken 18:3

Je kunt ook vertalen:

*Waar slechtheid komt, komt ook verachting
met oneer (komt) schande*

Het woord voor 'slechtheid' (rasja) wordt vaak vertaald met 'goddeloos'. Daar zit vanzelfsprekend een verband tussen. Dat zien wij ook in de lijn die Romeinen 1:18-32 laat zien. Waar mensen God niet langer *als God* erkennen, wordt dat zichtbaar in levensstijl en gedrag. Het uit zich in allerlei daden, die met name in de verzen 28-32 duidelijk geschetst worden; allemaal daden en werken, die te maken hebben met *slechtheid*, en afwijken van God.

'De gevolgen van het niet erkennen van God zijn ernstig!'

Er staat in Romeinen 1 zeer duidelijk, dat God overgeeft aan... en je ziet ook in de lijn lopen van 'dwaasheid' (Romeinen 1:22) naar de 'slechtheid' van vers 28-32, net als hier in Spreuken 18 vers 2 en 3. Opmerkelijk.

De slechte of goddeloze zal de eerbiedige (degene die God wel erkent) verachten of minachten. Als we de lijn even doortrekken van de vorige dagen, dan zien we dat ook in de houding van de farizeeën tegenover de Heer Jezus; uiteindelijk moest Hij gedood worden. Later zijn talloze gelovigen een martelaarsdood gestorven door toedoen van de handen van goddelozen (de Romeinen bijvoorbeeld).

'Dat zijn de feiten, zo zien we dat Spreuken de waarheid spreekt.'

De tweede regel van dit vers wijst ook op wat met goddeloosheid of slechtheid gepaard gaat: oneer, schande. De goddelozen of slechte mensen brengen oneer, niet alleen aan degenen die God vereren, maar over zichzelf. Zij ontveren daarmee ook zichzelf; want ook zij zijn mensen, door God geschapen om tot Zijn eer te zijn; door hun wandel en handel zijn zij tot oneer. Ten eerste eren zij God niet, en daardoor ontveren zij zichzelf, dat is tegelijk hun schande.

Uiteindelijk kan alleen God zelf hen door Zijn Zoon redden, en mensen die tot geloof komen, worden onttrokken aan deze verdrietige gang van zaken, en zijn in hun leven wel tot eer van God, die hen -en allen- liefheeft!

27 november 2012

*De woorden uit de mond van een man zijn diepe wateren
de bron van wijsheid is een overvloeiende beek.*
Spreuken 18:4

'Een bijzonder woord weer uit deze Spreuken van Salomo.'

De woorden die een man spreekt, komen uit zijn hart. Zoals de Heer zei: 'uit de overvloed van het hart spreekt de mond'. Met het oog op het tweede deel van deze Spreuk kan het niet

anders dan om de Heer zelf gaan, die hier naar voren komt.
Voor zover het om anderen gaat, moet er eerst een diepgaand werk van de geest van God in iemands leven en hart plaatsvinden voordat dit ook van een 'gewone' man gezegd kan worden.

'Je kunt ook alleen 'Jezus is Heer' van harte zeggen door de heilige geest van God.'

Ja. Zo schrijft Paulus dat aan de Corinthiërs. De 'diepe wateren' staan in dit vers tegenover 'de bron van wijsheid' en 'de woorden uit de mond van een man' tegenover 'een overvloeiende beek'. Als het gaat om het woord van God, dan is dat levenbrengend, helder en verfrissend water. Zoals de Thessalonicenzen de woorden van de apostel en zijn medewerkers aanvaardden als wat het inderdaad is: Gods woord en niet dat van mensen.

'Ja dat werkte heel krachtig onder hen.'

Dat bleek, want er was kracht, de heilige geest werkte merkbaar en er was volkomen zekerheid in de harten van de Thessalonicenzen.

Tegelijkertijd bewijst dat woord van God steeds, dat de bron is van ware wijsheid. We zijn daarin gezegend met de diepe wijsheid, die lang verborgen was in God, maar nu onthuld door de brieven van de apostel Paulus. Uit het woord van God borrelt steeds nieuw, fris water op en loopt over naar de mensen toe, voor ieder die wil horen.

'Je ontdekt steeds meer, dat dat echt de enige bron voor werkelijke wijsheid is voor je leven.'

Je richt je leven naar die principes, en als je dat doet, levert dat vreugde in je hart op, te midden van omstandigheden die normaal gesproken je geen blijdschap zouden geven. Je wordt hoe langer hoe meer onafhankelijk van je omstandigheden als het gaat om die vreugde in je hart. Je weet dat God als je Vader niets fout doet en alles doet samenwerken tot het goede!

28 november 2012

*Het is niet goed een slechte voor te trekken
en het recht van de rechtvaardige te buigen in het gericht.
Spreuken 18:5*

'Het lijkt erop, dat het hier gaat over wat we 'klasse-justitie' noemen?'

Dat wordt hier aangesproken als "niet tof", niet goed. Het gericht kan een goddelijk, maar ook een menselijk gericht zijn. In Israël zou men altijd moeten richten aan de hand de Thora. Dat was de richtlijn die Jahweh aan Zijn volk heeft gegeven, zoals Deuteronomium 25:1 bijvoorbeeld zegt:

Wanneer er tussen mannen onenigheid is en zij voor het gericht komen en men over hen rechtspreekt, dan moet men de rechtvaardige rechtvaardigen en de slechte veroordelen.

We zien dezelfde woorden in beide teksten terugkomen: 'slechte', 'rechtvaardige', 'gericht'. De Spreuk geeft aan, dat in een gericht niet naar het (aan)gezicht van een slechte (goddeloze) gekeken moet worden, maar op een rechtvaardige manier aan de hand van gedragingen.

'In de praktijk gaat dat nogal eens mis dan!'

Daarvan zijn genoeg schrijnende voorbeelden te noemen. We hebben in de Schrift zelf een groot voorbeeld waarbij deze principes ernstig geschonden werden, feitelijk genegeerd werden. De Heer Jezus zelf, want Hij is eigenlijk dé rechtvaardige in dit vers! Wat met Hem gebeurde in de rechtsgang had niets met recht spreken te maken. Zijn recht werd zeer ernstig geschonden. Hij werd zelf als rechtvaardige 'afgebogen' en in de positie van slechte (goddeloze) gemanoeuvreed. De overpriesters en schriftgeleerden hadden dat nodig, omdat hun eigen positie in gevaar kwam.

'Ja, en Barabbas, de moordenaar, werd naar voren geschoven om los te laten op die dag.'

Zo zien we, dat de richtlijnen die God in Tenach had neergelegd aan de kant werden geschoven door degenen die dat erg goed wisten. Maar als ze van een lastig iemand af moeten, die nota bene hun eigen positie van heersers over het volk in gevaar bracht, dan geldt het woord van God even niet.

Uiteindelijk beseffen wij achteraf, dat het met Hem zo moest gaan, opdat heel de wereld gered zou worden!

29 november 2012

*De lippen van een dwaas brengen hen in strijd,
zijn mond roept om slagen.*

Spreuken 18:6

'Het gaat weer om de mond he, wat daaruit gaat. Dat komt telkens terug in Spreuken.'

De dwaas is hier weer 'de trage, vadsige' en spreekt kennelijk zonder al te veel erbij na te denken. Want wat over zijn lippen komt, brengt hem in strijd. Hij kan zijn mond gewoon niet houden. Zegt gewoon maar alles wat voor komt. Dat is niet handig. Anderen reageren erop en het brengt twist voort.

'Maar in het lichaam van Christus is dat toch anders?'

Dat wel ja, het zou anders zijn, Paulus heeft wel aanwijzingen als het gaat om de mond en wat daaruit komt. In Efeziërs 4: 29 en 31 zegt hij:

*Laat geen enkel bedorven woord uit jullie mond uitgaan....
Laat alle bitterheid en gramschap en verontwaardiging en geroep
en lastering (...) van jullie worden weggenomen.....*

En de dwaas laat dit alles wel uitgaan. Er zijn onder gelovigen ook, die toch deze dingen hun mond laten ontglippen. Terwijl juist de geest van God daarin verandering zou brengen. Maar die overheerst niet, de gelovige zou meer en meer zich laten leiden door die geest en niet door eigen gedachten.

'Wat is het toch belangrijk he, wat we wel en niet zeggen.'

Je leest het door heel de Schrift heen. Als je Jakobus 3 erop naslaat, merk je ook weer hoe belangrijk die tong van de mens is. Het is als een roer van een schip, dat zelfs de vorm van een tong heeft. Het leidt de mens zelfs in zekere zin. Anderen wijzen je er soms op wat je ooit hebt gezegd. En of je dat dan wel of niet bent nagekomen. Het is van belang dat we ons dat bewust zijn!

*...spreekt, indien er een goed woord is voor de benodigde opbouw,
opdat het genade zou geven aan wie horen*
Efeziërs 4:29

30 november 2012

'Die Spreuk van vandaag gaat ook weer over de tong.'

Dat thema komt in Spreuken opvallend vaak terug. Lijkt ook logisch, want waar het hart van de mens vol van is, spreekt de tong van. Ook besteedt Romeinen 3:13,14 daar aandacht aan. Maar goed, de Spreuk van vandaag is:

*De mond van een dwaas is zijn ondergang,
zijn lippen zijn een valstrik voor hemzelf.*
Spreuken 18:7

In dat licht kun je in dat sterke voorbeeld van 2 Koningen 2:23,24 de 'kleinen' die uit Bethel op Elisa afkomen, roepen iets dat zeer ongepast is. Zij roepen, wat steeds vertaald wordt met 'kaalkop', maar betekent meer: 'afgeschoren' en wil niet per se zeggen, dat het hoofd helemaal kaalgeschoren is. Maar, zij riepen wel iets, dat zij niet konden maken, zeker als het gaat om een man van God als Elisa. Het had grote gevolgen: er kwamen twee beren uit het woud tevoorschijn en er werden van deze 'kleinen' gedood.

'Wat zij riepen als dwazen, had dus grote gevolgen!'

En dat is exact wat de Spreuk zegt. Zo komt ook uit de mond van de mens wat hij belijdt. Als we bijvoorbeeld kijken in een profeet als Hosea, dan zien we, als Israël door Jahweh verlost is, zal zij niet langer de naam Baäl in de mond zal nemen, maar de Naam van Jahweh!

Jahweh zal namelijk zelf de namen van de Baäls *uit haar mond wegdoen* en aan hun namen zal niet meer gedacht worden! (Hosea 2:15,16)

1 december 2012

*De woorden van een lasteraar zijn als lekkernijen,
die dalen af in de kamers van iemands buik*
Spreuken 18:8

Het woord 'lasteraar' is eigenlijk: 'een fluisteraar, die verhaaltjes vertelt'. En daardoor eigenlijk iets over iemand anders, of over anderen, waarmee hij met zijn voeten op de reputatie of naam van de ander is gaan staan.

'Dat is dus eigenlijk bewust iemand beschadigen!'

En er zijn er altijd die maar al te graag (lekkernijen!) die woorden in zich opnemen en in hun 'buik' op slaan om het op een (on)geschikt moment weer door te vertellen. Waarmee degene(n) waarom het gaat, nog meer beschadigt raakt. Helaas komt dit ook onder gelovigen voor.

'Ja, maar als dat onder gelovigen gebeurt, is het net de wereld!'

We kunnen dat dan wel constateren, ja. Hoeveel aardsgezindheid er is, we weten het niet. In elk geval is er op het gebruik van de tong onder gelovigen nog heel wat bij te schaven. De apostel wijst er niet voor niets nadrukkelijk op. Er wordt op dat terrein veel geleden. Het gebeurde in Paulus' dagen ook, en Spreuken wijst er al op.

*'Maar nu, legt ook jullie dit alles af: verontwaardiging,
gramschap, kwaadaardigheid, lastering en vuile taal uit
jullie mond.'* Kol.3:8

2 december 2012

'Boeiend wel, die Spreuken, eigenlijk kom je van alles tegen wat je in de rest van het Woord ook vindt.'

Er is heel wat herkenbaar uit het dagelijks leven, daarom spreken ze je best aan. Het is niet zozeer van: je mag dit niet en dat is wel goed, want dan trek je het in de ethiek, en de bijbel is geen verzameling van 70 boeken om de etiquette voor het dagelijks leven te leren. Het is veel meer een stuk levenswijsheid om te overdenken en mee te nemen.

'Maar er zit ook veel typologie in verborgen.'

Dat zeker, maar daar komen we niet altijd aan toe. Het is nu Spreuken 18:9 dat aan de orde is:

*Ja, wie zich slap opstelt in zijn werk,
die is broeder van de heer van vernieling.*

Dit woord is duidelijk, en viel in een volk als Israël dat een agrarische samenleving was. De boer die niet doorwerkt, en zich slap opstelt zal de oogst niet binnenhalen of veel minder zien worden. Dat geldt ook voor de boer die vee heeft: als hij niet hard genoeg werkt, zullen de beesten achteruit gaan en zullen ze (veel) minder opbrengen.

'Ja en het geldt natuurlijk voor iedereen: als je slap en nalatig in je werk bent, gaat het niet goed.'

In Kolossenzen 3 staat, dat wij al wat wij doen, voor de Heer doen en niet voor de mensen. Als zo je motivatie is, kan het niet anders, dan dat je niet nalatig of traag wordt in je werk. En het tegenovergestelde van dit is de 'heer van vernieling'. Voor 'heer' staat in de tekst 'baal' en verwijst daarmee naar de afgoderij, waarin de baals en de astartes een rol spelen. Dan gaat het om ruïnering; afgoderij leidt tot vernieling en waar wij Christus Jezus in ons leven dienen, zullen wij ook het werk wat wij te doen hebben, goed doen!

3 december 2012

*De Naam van Jahweh (Ieue) is een sterke toren,
een rechtvaardige snelt daarheen en wordt in een veilige vesting gezet.
Spreuken 18:10*

De Naam Jahweh werd aan Mozes onthuld in Exodus 3. Hij is de 'Ik ben' of 'Ik zal (er) zijn'. In Openbaring wordt de Naam bekendgemaakt, dat Hij was, is en komen zal. De Joden willen de Naam niet uitspreken, omdat zij menen, dat die daardoor ontheiligd wordt. Gelovigen spreken in navolging van deze Joodse opvatting van 'de Eeuwige' en vermijden zo het uitspreken. De Thora verbiedt echter het uitspreken van de Naam niet.

'Het is een bijzondere Naam, en de getalswaarde 26 komt weleens op bijzondere plaatsen terug.'

De Spreuk geeft als prachtig beeld aan, dat de rechtvaardige (tsadiq) naar die Naam als sterke toren rent en daar onaantastbaar is. Het woord voor 'sterke toren' in dit vers geeft aan: een plaats waar je onaantastbaar bent. Vaak werden burchten of steden gebouwd met een sterke muur eromheen. Vaak op een hoger gelegen plaats, zodat de omtrek in de gaten gehouden kon worden en tijdig de vijand gezien werd.

'Mooi beeld ja, de gelovige kan altijd Hem aanroepen en zich geborgen weten in Hem!'

Ja, de rechtvaardige rent naar die sterke toren (Hebreeuws: migdal oz met getalswaarde $154 = 77 + 77$) in het aanroepen van de Naam en is daar in een veilige vesting, oftewel : onaantastbaar. Wij hebben de wapenrusting van God, en hebben voortdurend gebed als een deel ervan. Daarom kunnen de vurige pijlen van de boze ons niet treffen. Zo kunnen de geestelijke boosheden in de lucht ons niet van ons lot-deel te midden van de hemelingen verdrijven!

4 december 2012

'We leren toch elke dag wat van die Spreuken, he.'

Ook die van vandaag boeit ons:

*Het bezit van een rijke is zijn sterke stad,
als een hoge muur, in zijn verbeelding.*

Spreuken 18:11

Veel rijken wanen zich veilig in hun rijkdom. Sommigen menen misschien wel hun gezondheid te kunnen kopen. Als ze veel geld hebben kunnen ze immers de beste dokters betalen. Vroeg of laat komen ze er achter, dat zelfs dat niet zal helpen. Vertrouwen op de onzekerheid van rijkdom zal blijken geen stand te houden.

'Het is waar, veel rijken maken zich voortdurend druk over hoe ze hun rijkdom vast moeten houden.'

Ja, daar zijn ze dag en nacht mee bezig. Ze beelden zich daarmee in, beschut te zijn en onaantastbaar voor het kwaad. Dat is wat deze wijze Spreuk aangeeft. Hij kan zich verschansen achter zijn bezit, zijn weelde. Een andere Spreuk zegt, dat de rijkdom ineens vleugels kan krijgen en verdwenen is.

'Paulus schrijft in 1 Timotheüs 6:17 ook over het vluchtige van rijkdom.'

Ja, hij zegt dat we niet vertrouwen op de *onzekerheid* van de rijkdom, maar onze zekerheid is in Hem, die ons liefheeft en ons nooit zal begeven of verlaten. En we zien dagelijks dat de hebzucht een wortel van alle kwaad is. Soms lijkt het erop, dat iedereen die in een positie zit om zich te verrijken dat ook doet en fraudeert tot het aan het licht komt. Beter is het, als gelovige te leven in godsvrucht met tevredenheid. Je hebt genoeg, je bent rijk in Hem!

5 december 2012

*Vóór de ondergang verheft zich het mensenhart,
maar nederigheid gaat vóór de eer.*

Spreuken 18:12

Ongetwijfeld zag Salomo in zijn dagen dit gebeuren. Het hart van de mens dat zich verheft, misschien op basis van neergezette prestaties. Dat gebeurt voordat het breken ervan komt, want het woord 'ondergang' heeft te maken met 'in stukken breken' of 'ruïneren'. Wij zien een duidelijke illustratie hiervan bij koningin Izebel in 2 Koningen 9:30-37 waar dit wel erg letterlijk waarheid wordt.

'Akelig als je dat leest ja. Zij zal zeker een type zijn van een ontrouw Israël?'

Zeker. Dat voert nu wat te ver, maar laten we volstaan met de opmerking, dat 'Izebel' eigenlijk 'onaangeraakt' betekent en dat weer spiegelt de situatie van Israël, dat de gemeenschap met Jahweh niet wilde, maar zich tot de afgoden keerde. Daardoor verbrak zij het (huwelijks)verbond van de Sinaï en dat betekende ballingschap, verstrooiing onder de natiën.

'En hebben we een illustratie van het tweede deel van deze Spreuk?'

Jawel, een hele bekende waarin deze hele Spreuk naar voren komt: David en Goliath. 1 Samuël 17. Goliath is hooghartig en zou Davids vlees wel eventjes aan de vogels en de beesten te eten geven. Het liep totaal anders, David vertrouwde op Jahweh, op de God van Israël, en behaalde door Zijn macht de overwinning op deze grote filistijn! Ootmoed/nederigheid gaat aan de eer vooraf.

6 december 2012

'Als je een illustratie bij zo'n Spreuk hebt, wordt het ineens nóg veel duidelijker, zoals gisteren.'

*Wie antwoordt voordat hij geluisterd heeft,
het is hem tot dwaasheid en schande.
Spreuken 18:13*

Dit is in het dagelijks leven al niet netjes. Mensen die je in de rede vallen terwijl je nog spreekt, omdat ze al weten wat je gaat zeggen en daarom hun antwoord al klaar hebben. Of ze willen graag de leiding in het gesprek houden.

'Ja dat ken ik uit ervaring, men is dan niet beleefd genoeg om je uit te laten spreken.'

Het kan ook op hoog niveau plaatsvinden, een koning Darius die zich laat gezeggen door zijn raadgevers in Daniël 6 en krijgt niet de gelegenheid om goed er over na te denken en later blijkt dat het hem tot oneer en schande brengt omdat Daniël in de leeuwenkuil geworpen wordt.

'Zo ging dat ja. Hij werd misleid in het 'gesprek' wat ze met hem voerden en dat leidde tot de terechtstelling van Daniël.'

Later werd de koning bijzonder beschaamd, maar God redde Daniël en zo kwam het goed. Maar wat een enorme gevolgen had de communicatie tussen de raadgevers en de koning! Zo is het belangrijk echt te luisteren naar wat gezegd wordt en wat niet. Daniël werd op een wonderlijke manier gered als een machtig type van de opstanding van Christus!

7 december 2012

*Iemands geest zal hem in zijn ziekte ondersteunen,
maar een neergedrukte geest, wie kan die dragen?*

Spreuken 18:14

Het is een inmiddels bekend feit, dat een positief ingesteld mens, een optimist, een ziektebeeld positief kan beïnvloeden. Andersom werkt het ook: iemand die depressief van aard is, zal minder snel genezen. Dat kan zelfs bij ernstige aandoeningen zo zijn. Daarom is deze Spreuk zo waar.

'Dat had schrijver koning Salomo ook goed gezien. Hij weet dat het zo is, misschien wel uit eigen ondervinding.'

Zou best kunnen. In het algemeen kunnen gelovigen ook in ziekte ondersteuning vinden door hun geest te voeden met de rijke beloften uit Gods woord, waardoor zij bemoedigd worden en in hun omstandigheden moed hebben om hun ziekte enigszins te kunnen dragen.

'Dat is fijn, en goed. Wat is nu specifiek het tweede deel voor ons van betekenis?'

Daarentegen is een verslagen, neergedrukte geest iets dat kan ontstaan doordat je door broeders op een manier behandeld bent, die de gelovigen onwaardig is. Dat trekt soms diepe geestelijke wonden, die pijn blijven doen. De Heer moet dan extra genade geven, opdat het niet teveel wordt. Zoals Paulus getuigde, dat de Heer nabij was, toen hij zich alleen moest verdedigen!

8 december 2012

*Het hart van verstandigen verwerft kennis,
en het oor van wijzen zoekt kennis.*

Spreuken 18:15

Het woord 'kennis' dat hier twee keer genoemd wordt, is geen weet hebben van feitjes, en die ergens opslaan in je geheugen. De Spreuk opent dan ook met het woord 'hart' (Hebreeuws: lev). Vanuit het hart (Spreuken 4:21,23) zijn de oorsprongen van het leven. Het gaat erom, wat in het hart van de mens is. En volgens de Schrift hebben *verstand* en *wijsheid* ook te maken met het hart.

'Ja je kunt er zo Schriftplaatsen bij noemen, die dat zeggen.'

Zeker, de tegenstelling die er zou zijn tussen *verstand* en *hart* en *kennis* en *ervaring* bestaat volgens de Schrift niet. Het heeft altijd met elkaar te maken. Het woord voor *verstandige* bestaat uit twee (+ nog 1 andere) dezelfde Hebreeuwse letters als *zoon* en *bouwen*. Dat zegt wel iets. En de kennis (Hebreeuws: da-ath) is vanzelfsprekend die van Gods woord als het om gelovigen gaat.

'Salomo was zelf een man met ongelooflijk veel kennis en wijsheid.'

Het is een feit, dat hij in de droom God vroeg om een wijs hart en niet veel rijkdom of wat dan ook. En dat ontving hij! Hij wist heel erg veel over mens, dier en plantenrijk en had inzicht en wijsheid in veel opzichten. De verstandige verwerft kennis, zal alles in het werk stellen om dat te weten te komen om werkelijk verstandig te zijn. De gelovige heeft een machtige bron: Gods woord.

'Daar wijst het oor natuurlijk ook naar.'

Ja, door horen naar het woord van God zal de zoekende wijze zijn kennis doen toenemen en daardoor ook wijsheid. Kennis en wijsheid gaan dan hand in hand en het oor speelt daarin een grote rol. Horen naar het woord is in onze beeldcultuur niet voor de hand liggend. Als je wil weten hoe iets zit om daar ook wijs door te leven, zul je zoeken naar antwoorden in Zijn woord. En zeggen hoe iets zit kan meestal niet in een of twee zinnen. Daarom is er niet alleen het boek Spreuken, maar heel de Schrift en als spits voor ons de boodschap die Paulus bracht!

9 december 2012

'Boeiend stukje van gisteren, wijsheid, verstandig, kennis.'

Ja, het Hebreeuwse begrip *kennis* of *kennen* (da-ath) heeft te maken met echt kennen en omgaan met, gemeenschap. Als je Jahweh kent, heb je als Israëliet ook omgang met Hem. Als je als gelovige God kent, en meer nog, door God gekend bent, dan is er die omgang met Hem op een manier die bij Israël onder het oude verbond niet kon.

'Ja en wat is de Spreuk voor vandaag?'

*De gift van een mens maakt ruimte voor hem,
en leidt hem voor het aangezicht van groten.*

Spreuken 18:16

Het is algemeen bekend, dat een geschenk iemand beter doet binnenkomen. Dat geldt zeker in hogere kringen, zoals bijvoorbeeld de koningin van Sjeba bij Salomo kwam. Zij had een hele stoet mee, waarvan kamelen beladen waren met specerijen, goud en edelstenen.

'Een groot geschenk, maar zij kwam om de wijsheid van Salomo te horen (1 Koningen 10:6)'

Zo werkte en werkt het. Mensen komen ook weleens bij elkaar op die manier binnen en tonen met een geschenk hun warmte en liefde voor elkaar. Maar ook kon een Israëliet een naderingsgeschenk (Hebreeuws: korban) aan Jahweh brengen. Dat ging

via de priester. Daarmee kon men naderen. Er was een gave, een geschenk voor nodig. Dat is in de verhouding mens tot God.

'Het gaat hier om mensen onderling.'

Bedenk ook dat een vrouw bij de Heer Jezus kwam en albasten kruik met kostbare nardusmirre, een geschenk dus, en goot die op Zijn hoofd, en zij zalfde daarmee ook Zijn voeten, droogde haar tranen die met die op Zijn voeten waren gevallen metÂ haar haren en hield niet op deze te kussen. Dat was de dankbaarheid, want aan haar waren veel zonden door Hem vergeven!

10 december 2012

de eerste pleiter in zijn rechtszaak lijkt rechtvaardig te zijn, totdat zijn naaste komt en hem onderzoekt.

Spreuken 18:17

We zien dit enigszins in de geschiedenis van koning Saul. Hij komt in 1 Samuël 15 voor zichzelf op. Hij heeft Amalek verslagen, maar dat niet gedaan zoals Jahweh het duidelijk had gemaakt bij monde van Samuël, de profeet.

'Ernstig genoeg. Israël wilde toch een menselijke koning?'

Men wilde net als de volkeren rondom een mens op de troon. Geen theocratie meer. Saul werd koning en was in eerste instantie goed bezig. In de zaak over het verloop van de strijd met Amalek, verdedigde hij zich, maar Samuël bekeek het met het oog van een profeet. Dat leidde tot de bekende uitspraak over de koning in vers 26 van 1 Samuël 15:

En Samuel zei tegen Saul: Ik zal niet met u terugkeren. Omdat u het woord van Jahweh verworpen hebt, heeft Jahweh u verworpen, zodat u geen koning meer over Israël zult zijn.

'Tsja, iemand kan zich wel rechtvaardigen, maar als het echt niet goed zit, Kan dat niet zomaar passeren.'

Je kunt als gelovige niet anders dan Zijn woord aanvaarden en het geloven, ernstig nemen. Daar waar je het niet doet, ondervind je de gevolgen. Uiteindelijk leven we in genade en zullen wij bij Hem zijn na de bazuin van God door Hem in genade gericht te zijn !

11 december 2012

Het lot doet geschillen ophouden, en maakt scheiding tussen de machtigen

Spreuken 18:18

In Israël besliste het lot (twee steentjes die geworpen werden) in allerlei zaken. Hier in de Spreuk wordt verwezen naar de functie die het lot kon hebben in ruzies over van alles en nog wat. De vrede die eruit voortkomt is weldadig. Maar dan moesten beide partijen ermee instemmen.

'Dat was toch wat ze de 'Urim en Tummim' noemen?'

Dat vinden wij o.a. terug in Exodus 28:30. Een praktijk voorbeeld lezen wij in Nehemia 7:65:

En Zijne Excellentie zei tegen hen dat zij niet van de allerheiligste dingen mochten eten totdat er een priester zou aantreden met de urim en de tummim.

Hier zien we dat het lot zelfs besliste of zij van de heilige dingen mochten eten (altaar, tafel van de toonbroden). Zo zou het pas op aanwijzen van Jahweh mogelijk zijn. Hij bestuurt hoe het lot uitvalt.

'Wij hebben toch de zekerheid, dat Hij ons leven in Zijn hand heeft?'

Dat kun je wel zeggen ja, als we even kijken naar Romeinen 8, dan zien we dat Hij ons lijden kent en met ons meegaat door alles heen, en het geweldige, dat niets ons kan scheiden van Zijn liefde in Christus Jezus, dan staat het vast, dat heel ons leven, met alle kleine en grote gebeurtenissen, niet afhangt van het (nood)lot, maar in Zijn liefdevolle Vaderhand is!

12 december 2012

*Een broeder tegen wie overtreden is, is minder buigzaam dan een sterke stad,
en ruzies zijn als een grendel van een vesting.*
Spreuken 18:19

Dit woord is maar al te waar. Hoe vaak wordt onder gelovigen juist een oprechte medegelovige onrecht aangedaan! En als dat gebeurt, is er door hen die dat deden, als ze ingezien hebben wat ze hebben gedaan, geen brug meer te slaan naar betreffende medegelovige.

'Ja ik ken dat, zo iemand is vaak innerlijk zó beschadigd, dat het nooit meer zo kan worden als daarvoor.'

Men blijft wel in dezelfde geloofsgroep of gemeente zitten, maar van echte samenwerking komt het niet meer. Daarvoor is er dan teveel gebeurd. Kijk, Paulus leed kwaad met het evangelie en zegt dat Timotheüs ook te doen. En wat denk je wat ze de apostel allemaal niet naar zijn hoofd geslingerd hebben? Bij de Korintiërs kon

hij nauwelijks nog goed doen. Hij zat met zijn boodschap kennelijk teveel hun vlees (eigen belangen) in de weg.

'Zo ligt het dan? In feite een conflict tussen geest en vlees?'

Jawel, dat kan ook door de invloed van een andere boodschap komen. Kijk maar naar de Galaten. Hun houding tegenover de apostel veranderde totaal. Waar zij vroeger bij wijze van spreken hun ogen aan hem hadden willen geven, staan ze nu tegenover hem. Vandaar: 'jullie zijn begonnen met de geest, eindigen jullie nu met het vlees?' (Galaten 3:3).

Vaak ligt het in gemeentelijke ruzies en conflicten hieraan. Het vlees speelt op, wil gelijk hebben, wil niet buigen voor het Woord ten koste van tradities, et cetera.

'En vaak gooien ruzies en slepende conflicten de deur op slot.'

En dat is exact wat onze Spreuk vandaag zegt. Niet zelden leidt het tot een scheuring in gemeentes en/of kerken. Uiterst pijnlijk, want de scheuring voltrekt zich dan ook vaak in de families die deel uitmaken van zo'n gemeente of kerk. Wat een verdriet, pijn et cetera zal dat al veroorzaakt hebben in de loop van de geschiedenis! Dicht bij het Woord blijven, is met de geest van God verder gaan, de geestelijke gelovige zal bij het Woord blijven!

13 december 2012

Van de vrucht van de mond van een man wordt zijn buik verzadigd, hij wordt verzadigd van de opbrengst van zijn lippen.
Spreuken 18:20

Deze Spreuk en vers 21 horen in zekere zin bij elkaar. Vers 21 eindigt ook met het woord *vrucht* (Hebreeuws: PRI). We kunnen uit deze Spreuk iets leren over wat de mond uitgaat, een thema wat regelmatig in Spreuken, maar ook in andere Schriftgedeelten naar voren komt. De Heer Jezus zelf zei in Mattheüs 15, wat de mond uitgaat en niet wat de mond ingaat, dát maakt een mens onrein.

'Maar in deze Spreuk lijkt het toch positief bedoeld?'

Het gaat om het principe dat iemand in rijke mate zal proeven van de gevolgen van wat hij heeft gesproken, en dat niet alleen van het goede, maar van alles wat hij heeft uitgesproken.

'Nou, dat is nogal wat!'

Niet alleen het gedrag heeft een vrucht in iemands leven (Jesaja 3:10), de rechtvaardige zal eten van zijn daden, maar ook zullen zijn woorden vrucht dragen. Anderen zul-

len die vrucht smaken, maar ook de mens zelf zal eten van die vrucht. Misschien bijna overbodig hier op te merken, maar we zouden ons goed bewust zijn wat wij spreken! Wat is op een gegeven moment de opbrengst van iemands lippen. De paulinische weg is: goede woorden, tot opbouw!

14 december 2012

*Dood en leven zijn in de hand van de tong,
wie hem liefheeft, zal eten van de vrucht ervan.*

Spreuken 18:21

Dit is in aansluiting op vers 20, want dit vers eindigt met het woord 'vrucht' (Hebreeuws: PRI), waar vers 20 mee begon. Wat je op gegeven momenten zegt, kan zowel dood als leven betekenen. Een illustratie hiervan zegt genoeg. Toen de 10 verspieters terugkwamen van het verspieten van het land Kanaän brachten zij een kwaad gerucht mee over het land en daarmee deden zij het hele volk morren.

'Zo had dat wat zij uit hun mond deden uitgaan, grote gevolgen!'

Wij zouden het tegenwoordig etiketteren met: stemmingmakerij. En dat was het ook. Woorden met negatieve strekking hebben meestal een direct groot effect. Het is in de praktijk veel lastiger mensen positief te stemmen. Zo kun je onderling elkaar (man en vrouw, gemeenteleden) veel makkelijker negatief maken door je praten dan positief. En dat terwijl er voor gelovigen dagelijks zo veel is om voor te danken!

'Ja je merkt in de praktijk dat je veel makkelijker meegaat in het negatieve dan andersom.'

Ja, en dat het zelfs voor die verspieters uiteindelijk niet goed afliep blijkt uit Numeri 14:36,37. Jahweh stuurde een plaag en zij stierven. Hoe waar is dan de Spreuk die wij vandaag lezen! Handelingen 16:28-34 illustreert de andere kant: wat Paulus naar de cipier riep bracht leven want hij doodde niet zichzelf, en de gevangenen bleven ook leven!

15 december 2012

*Wie een vrouw vond, vond iets goeds,
en verkreeg welbehagen van Jahweh.*

Spreuken 18:22

Dit doet sterk denken aan Abraham, die zijn knecht Eliëzer (God is mijn helper) stuurde om een vrouw voor Isaäk te vinden. Hij vond Rebekka, de dochter van Bethuël, de zus van Laban. Na de gebeurtenissen met de kamelen, die ook door Rebekka te drinken kregen (Genesis 24:42-46) wíst

Eliëzer, dat zij de vrouw voor Isaäk, de zoon van zijn heer Abraham was. Hij belijdt dat in een gebed in Genesis 24:48:

Ik aanbad en boog mijn hoofd voor Jahweh; ik loofde Jahweh, de God van mijn heer Abraham, Die mij op de goede weg geleid had om voor zijn zoon de dochter van de broeder van mijn heer te nemen.

'Dat is wat, Eliëzer werd op een bijzondere manier geleid om deze bijzondere vrouw te vinden.'

Abraham had richting gegeven, Eliëzer mocht geen vrouw uit de Kanaänieten nemen, maar een uit Abrahams eigen familiekring. Verder werd Eliëzer door Jahweh geleid om specifiek iets te zien waaruit hij kon opmaken wat de juiste zou zijn. Dat gebeurde toen Rebekka niet alleen hem, maar ook de kamelen te drinken gaf. Daardoor wist de knecht, dat zij de ware was.

'Hij, die een vrouw van Jahweh ontving, heeft werkelijk het goede ontvangen!'

Veel jonge gelovigen vragen om leiding van de Heer in hun leven om de juiste man of vrouw te vinden. Uit de Schrift zijn wel aanwijzingen te halen, welke kant op te gaan. Een gelovige zal onder gelovigen rondkijken om iemand te vinden. Het gebed om Zijn leiding daarin spreekt voor zich. Wat de uitkomst is? God zal het uitwerken. In elk geval bleek Isaäk de juiste te hebben gevonden, want zij troostte hem, nadat moeder Sarah op 127-jarige leeftijd overleed (de enige vrouw in de Schrift van wie de leeftijd vermeld wordt)! Rebekka bracht de warmte, de troost, die Isaäk zo nodig had, 'en' staat er, 'hij had haar lief'.

16 december 2012

*Een behoeftige spreekt met smeekbeden,
maar een rijke antwoordt met ruwheid.*

Spreuken 18:23

Degene die iets nodig heeft, zal vragen om gunsten van de rijke. De behoeftige is zich bewust van de toestand waarin hij verkeert. Juist zal zo iemand zich ook van God afhankelijk weten. Paulus had geleerd om in alle omstandigheden tevreden te zijn met wat hij had. Had hij niets? Hij wist, dat God in al zijn behoeften zou voorzien naar Zijn rijkdom in Christus Jezus (Fil.4:19).

'Ja, wat is dat geweldig he, dan ben je niet afhankelijk van je omstandigheden.'

Zo is het. En een rijke wordt door zijn materiële rijkdom verhinderd om echt afhankelijk van God te leven. Vandaar dat een kameel gemakkelijker door het oog van de

naald gaat, dan dat een rijke ingaat in het koninkrijk van God (Mattheüs 19:24). Rijken kunnen dan ook keihard tegen armen zijn, de gierige rijke zal de behoeftige niets geven.

'Hoe anders is de Heer Jezus!'

Ja, die verliet enorme rijkdom om arm te worden voor ons, wij die geestelijk straatarm waren zijn de rijksten van deze aarde geworden. Hij deelt Zijn geestelijke rijkdom met ieder die Hij roept, die Hem gelooft. Diegenen worden gratis rijk, om niet ontvangen zij een veelheid aan geestelijke zegeningen, die de zegen van Israël ver overtreffen!

17 december 2012

*Er zijn vrienden die blijken kwaad te doen,
Toch is er een met liefde meer toegewijd dan een broeder.*
Spreuken 18:24

Je kunt niet altijd op mensen vertrouwen. Vrienden kunnen je zelfs kwaad doen. Onder gelovigen kun je vrienden hebben, soms denk je dat gelovigen je vrienden zijn, maar dat kan zeer tegenvallen. Vooral als je op geestelijk inzicht tegenover elkaar komt te staan. Dan kan er onherstelbare schade aangericht worden. Alleen omdat men gelijk wil hebben.

'Maar je kunt dan toch ook juist iemand treffen die je wel echt kunt vertrouwen?'

Ja, dat is in de regel een enkeling. Iemand die voor de volle 100% betrouwbaar is, is zeker in geestelijk moeilijke situaties goud waard. De Heer zorgt er dan voor dat je tóch steun hebt door middel van een ware, geestelijke vriend.

Het opmerkelijke is, dat het woord voor 'vrienden' te maken heeft met 'herder' (of: voeder). Je kunt dan door zo'n waarachtig liefhebbende vriend als het ware gevoed worden met goede woorden.

'Paulus had op het laatst weinig van zulke echte getrouwen om zich heen.'

Wat mensen betreft werd het eenzaam voor de verlaten apostel, maar de Heer was nabij (Filippenzen 4:5). Lucas was op het laatst nog bij hem, Timotheüs was trouw, Titus bleef goed gaan. Zelfs (Joannes) Marcus was tot het einde een steun doordat hij het goede werk bleef doen. De Heer voorzag op het laatst nog in een kleine groep getrouwen!

18 december 2012

'We zijn alweer door een hoofdstuk Spreuken heen.'

Ja. Je merkt dat het mensen aanspreekt. Misschien door het herkenbare uit het dagelijks leven. Misschien zien mensen het meer als een handboek wat wel en niet te doen. Dat is Spreuken niet, maar het bevat wel wijze raad, die minstens het overdenken waard is.

'En er zit toch ook veel typologie in?'

Zeker, het verwijst meestal naar andere dingen, sommige Spreuken zijn alleen typologisch te begrijpen. Zoals de lof op de degelijke huisvrouw uit Spreuken 31. Klinkt allemaal mooi, maar geen enkele vrouw gaat elke avond laat slapen en staat altijd voor dag en dauw op. Verreweg de meeste vrouwen hebben geen spinnewiel thuis staan, laat staan dat ze kunnen spinnen. Dus je kunt dat hoofdstuk nooit letterlijk nemen.

'Nee. inderdaad.'

Zo is het met heel de Schrift, je kunt dat niet lezen als een handboek ethiek of alle geschiedenissen moralistisch uitleggen, zo van: eens kijken wie wat fout en wie wat goed doet. En dat wij dan het goede voorbeeld moeten volgen. Zo werkt de Schrift niet. Er zit heel erg veel verborgen in de Schrift wat er wel uit te halen is, maar dan moet je er tijd in investeren.

'Je kunt echt niet het voorbeeld van de discipelen volgen die vluchtten toen de Heer gevangen genomen werd.'

Precies. Petrus ging vlak na de opstanding vissen. Als we dat navolgen, moeten we ook visser worden. Je begrijpt waar je terecht komt. Paulus echter zegt: wordt mijn navolgers. Hij volgde Christus Jezus na. Doen wij dat ook, dan heeft dat gevolgen, want ook wij zijn burgers van een rijk in de hemelen!

DG

